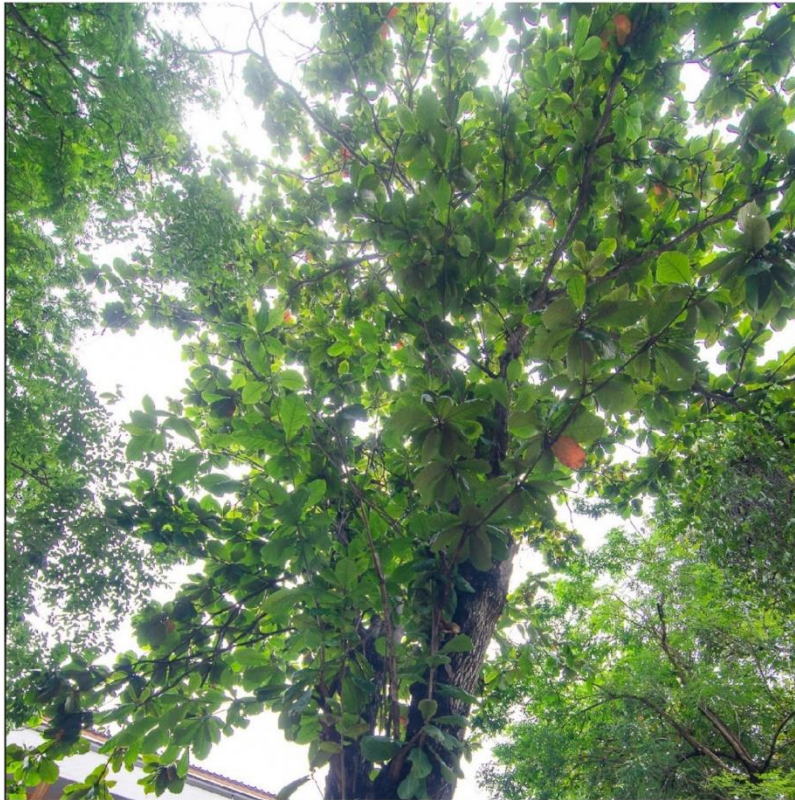


หูกวาง
Tropical Almond



ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) : *Terminalia catappa* L.

ชื่อสามัญ (Common name) : Tropical Almond, Indian almond, False kamani

ชื่อเรียกอื่น (Other names) : โขน, โคน (นราธิวาส), ตัดมือ ตัดมือ (ตรัง), ตาปิง (พิจนุโลก, สตูล)

ชื่อวงศ์ (Family name) : COMBRETACEAE

- ลักษณะวิสัย :** ไม้ต้นผลัดใบ ขนาดกลาง สูงประมาณ ๑๐-๑๕ เมตร ลำต้นเปลาตรงแตกกิ่งตามแนวนอนเป็นชั้นๆ รอบลำต้น เรือนยอดหนาแน่นแผ่กว้างในแนวราบ ต้นที่มีอายุมากจะเป็นพุ่มที่โคนต้นเปลือกต้นสีน้ำตาลเทาแตกเป็นร่องแบบตื้นๆ และลอกเป็นสะเก็ดเล็กๆ กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลปกคลุม
- ใบ :** ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับถี่หนาแน่นบริเวณปลายกิ่ง แผ่นใบรูปไข่กลับ ยาว ๑๒-๒๕ ซม. ปลายใบแหลมเป็นติ่งสั้นๆ โคนใบสอบแคบมีต่อม ๑ คู่ ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนา สเขียวเข้ม ด้านล่างสีอ่อนมีขนนุ่มปกคลุม ใบแก่ใกล้หลุดร่วงเป็นสีส้มแดง ก้านใบยาว ๐.๕-๑.๕ ซม.
- ดอก :** ดอกช่อแบบช่อเชิงลด ออกตามซอกใบที่ปลายกิ่ง ช่อดอกเป็นแท่งยาว ๘-๑๒ ซม. มีดอกย่อยขนาดเล็กสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน ไม่มีกลิ่น กลีบเลี้ยงโคนกลีบเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น ๕ แฉก มีขนนุ่มปกคลุมด้านนอก ดอกเป็นแบบแยกเพศแต่อยู่ในช่อเดียวกัน ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้ ๑๐ อันอยู่ปลายช่อ เกสรเพศเมียอยู่โคนช่อ รังไข่อยู่ใต้วงกลีบ
- ผล :** ผลเดี่ยว รูปไข่หรือรูปรีป้อม แบนเล็กน้อย กว้าง ๒-๕ ซม. ยาว ๓-๗ ซม. แต่ละผลมีเมล็ด ๑ เมล็ด ผลแข็ง ตรงกลางนูนออก ด้านข้างเป็นสันบางๆรอบผล ผิวเรียบ ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่เปลี่ยนเป็นเขียวอมเหลือง และสีแดงอมเหลือง มีกลิ่นหอม ผลแห้งจะเป็นสีน้ำตาลคล้ำเปลือกมีเส้นใย ภายในผลมีเมล็ดเดี่ยวขนาดใหญ่
- เมล็ด :** เมล็ดรูปไข่หรือรูปรี แบนป้อมเล็กน้อย เมื่อเมล็ดแห้งจะเป็นสีน้ำตาล แข็งและภายในมีเนื้อมาก

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ด หรือกิ่งปักชำ เจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีการระบายน้ำได้ดี อย่างดินร่วน ควรหรือปนทราย

การกระจายพันธุ์ : ทวีปแอฟริกา อเมริกา เอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีถิ่นกำเนิดจากเอเชียเขตร้อน ไปยังออสเตรเลียเหนือ และโพลินีเซีย เป็นพันธุ์ไม้ในป่าชายหาดที่พบขึ้นกระจายตามชายฝั่งทะเล

ประวัติพันธุ์ไม้ (ในประเทศไทย) : ในประเทศไทยมักพบขึ้นตามชายฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ (ตราดและชลบุรี) , ภาคตะวันตกเฉียงใต้ (ประจวบคีรีขันธ์และกาญจนบุรี) และภาคใต้ (นราธิวาส ตรัง และ สุราษฎร์ธานี)

ประโยชน์ และสรรพคุณ : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ ให้ร่มเงา เนื้อไม้เป็นสีแดง มีเสี้ยนไม้ละเอียด สามารถชักเงาได้ดี นำไปใช้ทำเรือ เปลือกและผล ใช้พอกหนัง ย้อมผ้า และย้อมหวาย ใบแห้งหมักนึ่งใช้เลี้ยงปลา เพราะช่วยให้สภาพน้ำมีความเป็นกรด-ด่างสูงขึ้น และมีสรรพคุณเป็นยาพื้นบ้าน ดังนี้

ต้น ทั้งต้นมีสรรพคุณเป็นยาแก้ไข้ เป็นยาระบาย แก้บิด แก้ท้องร่วง

เปลือก เป็นยาขับลม แก้ท้องเสีย รักษาตกขาวของสตรี

ใบ เป็นยาขับเหงื่อ แก้ต่อมทอนซิลอักเสบ รักษาโรคทางเดินอาหารและตับ ใบผสมกับน้ำมันจากเนื้อในเมล็ดทาหน้าอกช่วยบรรเทาอาการเจ็บหน้าอก หรือทาไขข้อและส่วนของร่างกายที่หมดความรู้สึก ใบสีแดง มีสรรพคุณเป็นยาถ่ายพยาธิ

เมล็ด ในผลให้น้ำมันใช้บริโภคคล้ายน้ำมันอัลมอนด์ หรือทำเครื่องสำอางค์

ผล เป็นยาถ่าย

แหล่งอ้างอิง

เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๕๗). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ราชันย์ ภูมา. (๒๕๕๙). *สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ) เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สุธรรม อารีกุล. (๒๕๕๒). *องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของประเทศไทย เล่ม ๑*. เชียงใหม่ : มูลนิธิโครงการหลวง.

ฐานข้อมูลพรรณไม้ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ สืบค้น ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก

<https://www.royalparksrajapruek.org/Plants>

Medthai สืบค้น ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก <https://www.medthai.com>

คณะผู้จัดทำ

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา